

KRONIKK: 6500 tegn inkl. mellomrom.
HOVEDINNLEGG: 4000 tegn inkl. mellomrom.
REPLIKK: 2000 tegn inkl. mellomrom.
KORTINNLEGG: 700 tegn inkl. mellomrom.
 Legg ved portrettfoto.

Kronikk

KLIMA: Klimavitenskapen står støtt.

Klimaskeptikerne mangler troverdighet

Erik Solheim
 Miljø- og utviklingsminister

SPENNINGEN lå i lufta da verdens miljøvernministere møttes på Bali forrige uke. Lederen for FNs klimapanel, inderen Rajendra Pachauri, hadde bedt om et lukket møte for å ta opp innvendingene fra såkalte klimaskeptikere mot panelets rapport.

Pachauri beklaget at feilaktige påstander hadde sluppet gjennom klimapanelets kvalitetssikring, særlig når det gjelder gal tidfesting av snøsmelting i Himalaya. Han ba om at det settes ned en uavhengig ekspertkomité for å gå gjennom klimapanelets rutiner og foreslå tiltak for å unngå feil i framtida.

Storbritannia, Tyskland og jeg på vegne av Norge tok ordet etter Pachauris innlegg. Vi støttet ideen om en uavhengig faglig gjennomgang av klimapanelets rutiner. Vi ba om sikkerhet for at denne gjennomgangen blir totalt uavhengig og dermed troverdig.

DE SÅKALTE klimaskeptikerne har spilt en nyttig rolle i å påpeke svakheter i klimapanelets materiale. Samtidig må ikke noen få feil i et materiale på tusenvis av sider få skygge for det grunnleggende: Klimavitenskapen står støtt.

Det er usikkerhet om hvor raskt temperaturstigningen skjer. Det er også usikkerhet om klodens og menneskenes tilpasningsevne. Men det er ingen rimelig tvil om det grunnleggende: Jorda varmes opp i et faretruende tempo. Menneskeskapte utslipp er en avgjørende årsak.

Disse konklusjonene stiller alle verdens land seg bak. Politikere kan ikke vente med å handle til det er hundre prosent sikkerhet. Vi venter ikke med å tegne brannforsikring til vi vet at det blir brann.

SKUFFELSEN ETTER København-møtet i desember har gitt klimaskeptikerne vind i seilene i noen land. Dessverre har debatten blitt forvirret, fordi det er skapt inntrykk av at klimaskeptikerne er en enhetlig gruppe. I virkeligheten er det ingenting som samler klimaskeptikerne utover deres motstand mot FNs klimapanel. Deres syn kan ikke danne grunnlag for politisk handling.

DET ER MULIG å skille ut tre hovedtendenser blant klimaskeptikerne:

En gruppe mener at jorda ikke varmes opp. Noen av dem sier at vi tvert om går mot en ny istid.

Tidligere kjemiprofessor Ole Henrik Ellestad sier for eksempel til Stavanger Aftenblad at jorda i dag er mindre varm enn den var i middelalderen, i romertiden og bronsealderen. Jorda er faktisk sju grader kaldere enn den var da dinosaurene levde på jorda, og de beste prognosene spår kaldere klima, sier han.

Iskjerner fra Antarktis, som dekker 400 000 år, gir et annet bilde. Troverdigheten til denne gruppa klimaskeptikere er liten, i lys av det overveldende materialet som viser oppvarmingen av kloden de siste tiåra. Hvorfor skulle for eksempel det amerikanske romprogrammet NASA forlede oss alle? Og hvordan vurderer Ellestad og andre de forskningsresultatene som viser at jordkloden i dag er i en helt annen situasjon enn noe man har observert før, når det gjelder CO₂-konsentrasjon, temperatur og jordhelling?

DEN ANDRE klimaskeptikergruppa har mer å fare med. De sår ikke tvil om dokumentasjonen for oppvarming av jorda. Men de hevder at oppvarmingen i sin helhet, eller først og fremst, skyldes naturlige variasjoner og ikke menneskeskapte utslipp.

MØTER SKEPSIS: Klimapanelets leder Rajendra Pachauri har tatt selvkritikk etter feil i klimarapporten. Nå må vi ta den beste kunnskapen og ekspertisen på alvor, skriver Erik Solheim i dette oppgjøret med klimaskeptikerne. Foto: EPA/Scanpix

Jeg mener det er klokest å lytte til det store flertallet av ekspertene på feltet.

Solforsker Pål Brekke mener for eksempel at solas innflytelse på klimaet er større enn FNs klimapanel legger til grunn.

Den presise fordelingen av menneskeskapt og naturskapt oppvarming vet vi ikke i dag. Ingen er i tvil om at naturlig temperaturvariasjon ligger i bunnen, og alltid vil være der. Men det store flertallet innen vitenskapen mener at temperaturstigningen skjer altfor raskt til at det kan skyldes naturlige variasjoner, den er menneskeskapt. De globale klimamodellene viser at man bare kan forklare den observerte oppvarmingen når man tar med både naturlig variasjon og menneskeskapt påvirkning. Sammenhengen mellom menneskeskapte utslipp og dagens globale oppvarming er den det er minst usikkerhet om blant klimaforskerne.

KLIMASKEPTIKERNES tredje hovedgruppe representeres av dansken Bjørn Lomborg. Han sår så vidt jeg har forstått ikke lenger tvil om at jorda varmes opp og at dette i hovedsak skyldes menneskeskapte utslipp. Lomborg mener bare at kostnadene ved å redusere utslippene er for høye og at fattigdommen i utviklingsland er et større menneskelig problem.

Jeg er uenig i hans konklusjoner. Klimatrusselen er først og fremst farlig for verdens fattige, ikke for de rikeste. En varmere klode vil produsere mer fattigdom. Men Lomborgs argument må møtes politisk og ikke vitenskapelig. Og interessant nok står han jo langt fra de norske klimaskeptikerne som er forankret i Fremskrittspartiet. De vil både stoppe Norges store innsats mot klimaendringer og redusere vår innsats mot global fattigdom.

Kuldevinteren har gjort global oppvarming fjernt for en stakkert stund. Men for den nordlige halvkule er årets januar den varmeste eller nest varmeste siden

meteorologiske målinger startet på 1800-tallet, ifølge forsker Helge Drange ved Bjerknessenteret. I asiatiske aviser er temaet hetebølge og Tanzania opplever ekstremvær.

Klimaskeptikerne påtar seg et stort ansvar når de vil se bort fra tusenvis av observasjoner som dokumenterer global oppvarming og økt konsentrasjon av CO₂ i atmosfæren. Ikke alle som røyker, får kreft, men skal vi dermed la være å advare mot helseskadene ved røyking?

DETTE HANDLER i bunn og grunn ikke om FNs klimapanel, men om å ta den beste kunnskapen og ekspertisen på alvor. Jeg har ikke doktorgrad i geofysikk eller noen annen klimavitenskap for den saks skyld. Derfor mener jeg det er klokest å lytte til det store flertallet av ekspertene på feltet.

Det ville vært mye mer behagelig for oss politikere hvis det viste seg at klimaforskerne tok feil. Da behøvde vi ikke ta tøffe politiske beslutninger for å få ned klimagassutslippene. Derfor stiller jeg meg undrende til påstanden om at politikere skulle ha egeninteresse av å overdimensjonere klimatrusselen.

Mengden avisinnlegg tyder ikke på at klimaskeptikerne har vanskelig for å komme til orde, slik de ofte påstår. Men de kan ikke i lengden leve av å overdrive enkeltstående feil, eller velge ut noen isolerte fakta som passer deres syn. Møtet på Bali viser at alle verdens land vil gå videre i å finne løsninger på klimatrusselen. Ja, det er vanskelig og ja, det er store motsetninger, men ja, det er også felles vilje.

DET ER DEN menneskeskapte delen av oppvarmingen vi kan gjøre noe med. Det haster.